

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen seutuvertailu 2019

Yleistä

- Varhaiskasvatuksen seutuvertailuun on lisätty aikasarjaseurantaa
 - Vuodelta 2019 esitetään uusia aikasarjaseurantoja mm. osallistumisasteen kehittymisestä ja kuntarajat ylittävästä varhaiskasvatuspalveluiden käytöstä.
 - Koulutustaustatiedot esitetään seuraavan kerran vuodelta 2020.
- Seutuvertailu tarjoaa katsauksen varhaiskasvatuksen tilaan
 - Seutuvertailu kokoaa yhteen keskeiset varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen liittyvät toiminta- ja taloustiedot.
 - Lähtökohtaisesti tiedot ovat vertailukelpoisia, mutta kuntien toisistaan poikkeava tapa järjestää toimintaansa vaikuttaa vertailukelpoisuuteen, mikä on syytä muistaa tulkintoja tehtäessä. Luvuista ei voi tehdä johtopäätöksiä ilman, että niihin liittyvä viitekehys on tiedossa.

Laskentaperusteet

Vertailussa käytetään kertoimia eri ikäisten lasten, koko- ja osa-aikahoitomuotojen sekä vuorohoidon kohdalla, jotta saadaan määriteltyä lapsikohtaiset kustannukset kunnan ikärakenteesta riippumatta.

Laskennalliset lapset lasketaan seuraavilla kertoimilla:

- ✓ alle 3-vuotiaat, kokopäivähoito: kerroin = 2
- ✓ yli 3-vuotiaat, kokopäivähoito: kerroin = 1
- ✓ osa-aikahoito: kerroin = 0,60
- ✓ vuorohoito: kerroin = 1,4

Tehostetun ja erityisen tuen lapset sekä erityistä tai kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset on huomioitu kertoimella. Osa-aikahoidoksi lasketaan, mikäli varhaiskasvatusta annetaan 0-85 h/kk ja Vesilahdella 0-90 h/kk sekä enintään 10 pv/kk.

Lasten lukumäärätiedot ovat kuukausikeskiarvoja, joihin kesä- ja heinäkuu eivät sisälly.

Käsitteitä

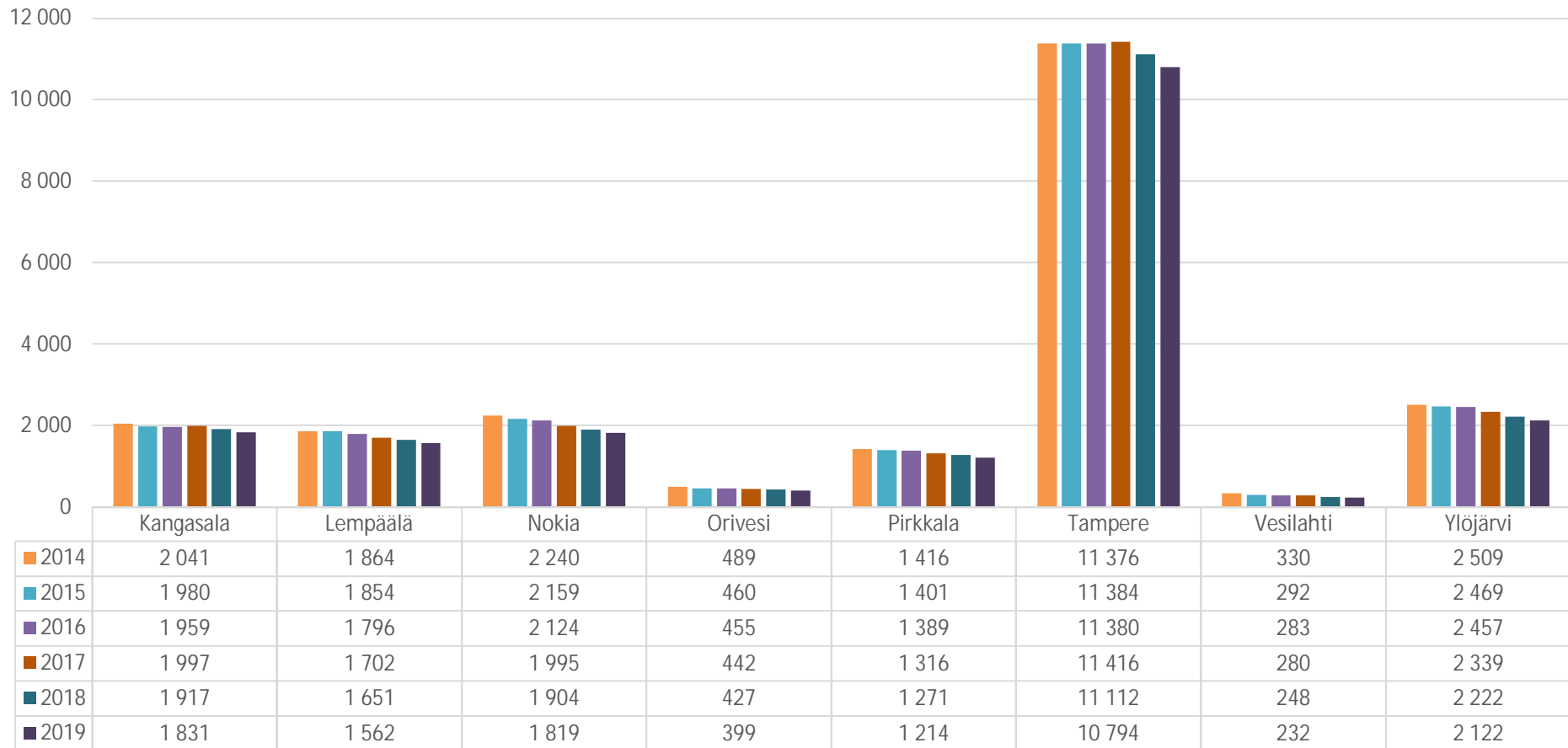
- Seuraavassa tiivistetään joitain vertailussa esitettäviä käsitteitä
 - Yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus: Kunnan rahoittamalla ja Kelan maksatuksen kautta perheelle ja yksityiselle hoitajalle tai päiväkodille myönnettävä tuki. Kunnissa on yksityisen hoidon tuen lisäksi käytössä kuntalisä, joka nostaa tuen määrää.
 - Palveluseteli: Kunta myöntää asiakkaalle palvelusetelin, jolla hän voi hankkia varhaiskasvatuspalveluita niistä yksityisistä päiväkodeista tai kerhoista, jotka on hyväksytty palvelusetelituottajiksi ja jotka noudattavat seudulla yhteisesti hyväksyttyä sääntökirjaa. Kunta vastaa yksityisten toimijoiden valvonnasta, seurannasta ja ohjauksesta.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

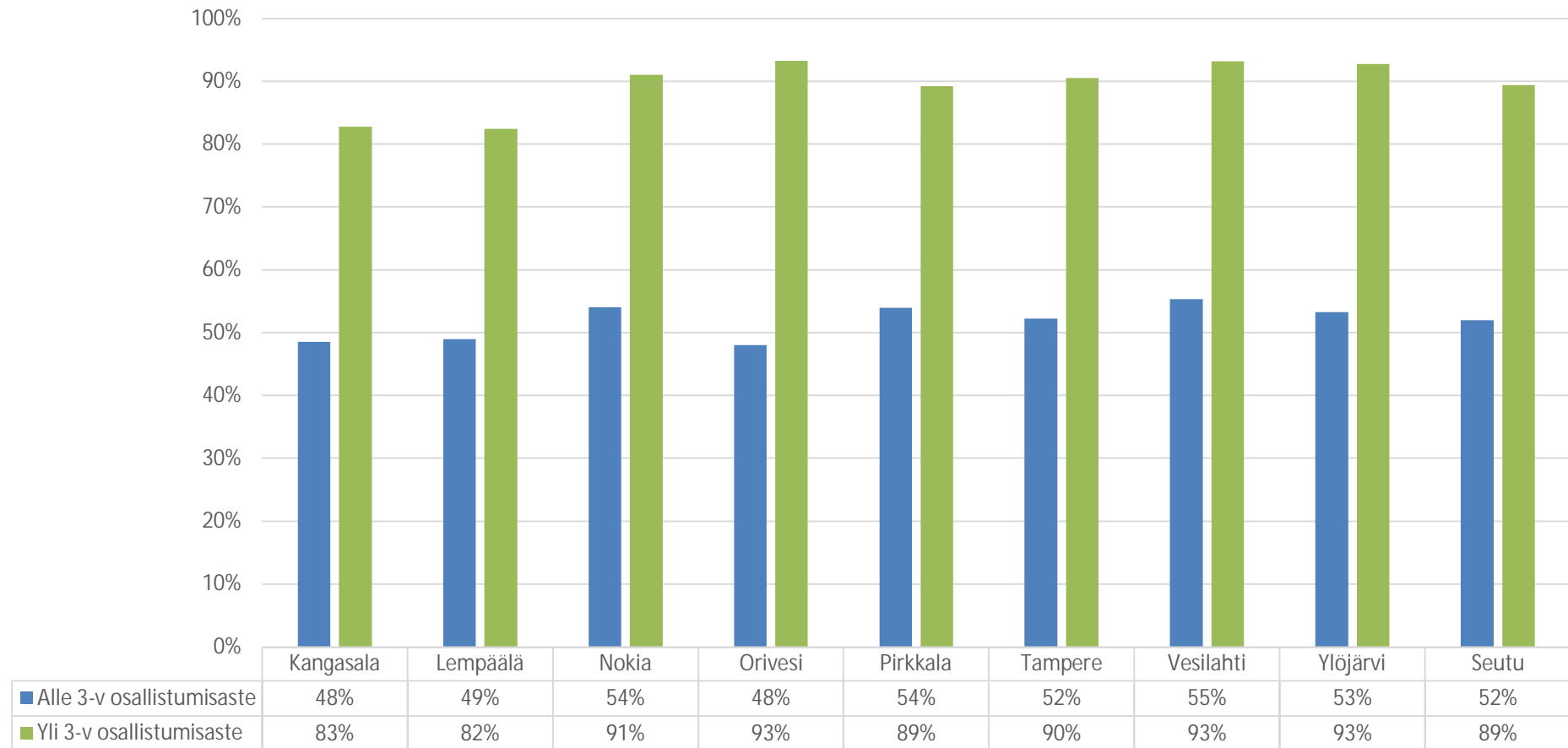
Asiakkaat

1-5-vuotiaiden lasten lukumäärä

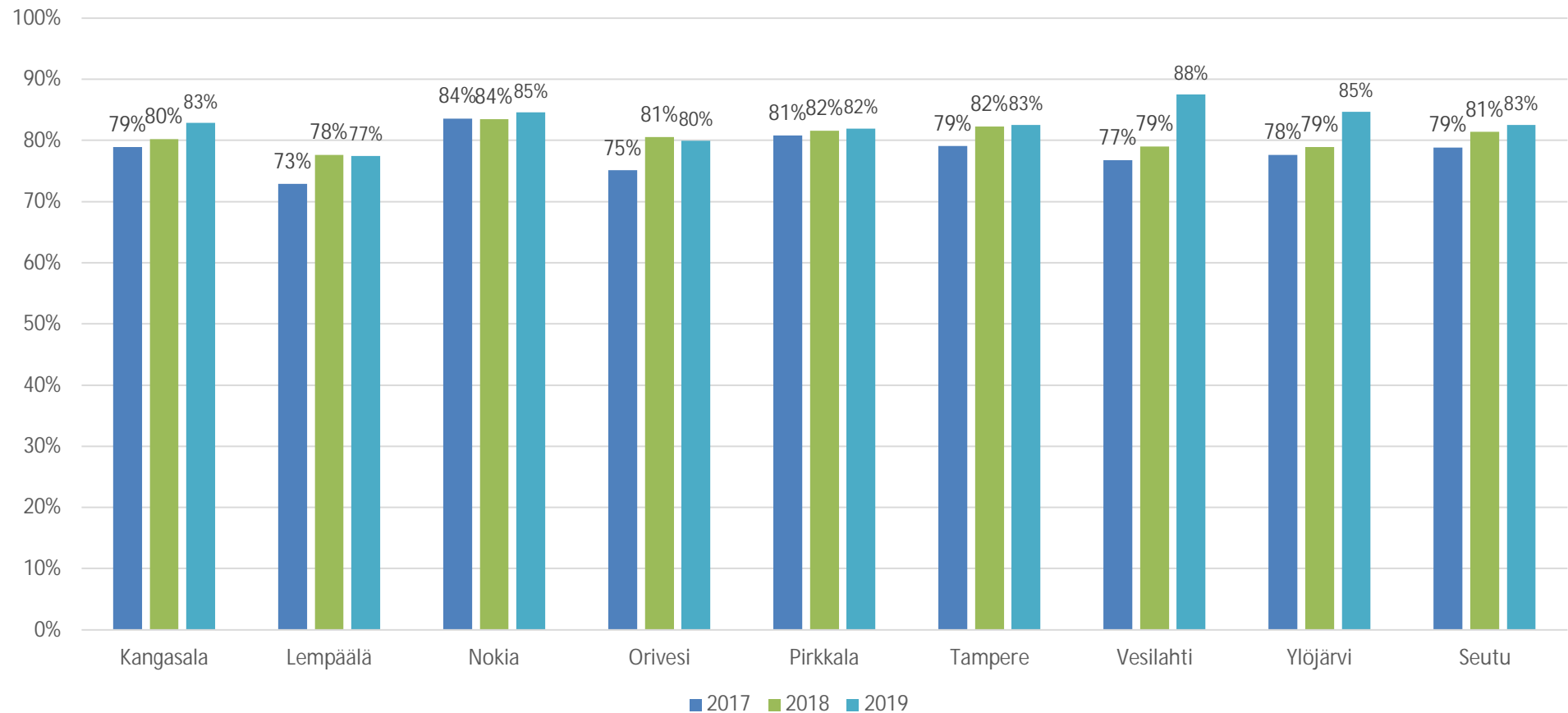
- Varhaiskasvatusikäisten lasten (1-5-vuotiaat) määrä on ollut seudulla laskusuunnassa viime vuodet. Vuodesta 2014 yhteismäärä on pudonnut noin 2 300 lapsella.
- Kuitenkin samaan aikaan yhä useampi lapsi osallistuu kunnan järjestämiin varhaiskasvatuspalveluihin, mikä on vastaavasti nostanut palvelukysyntää.

Osallistumisaste varhaiskasvatustalviin

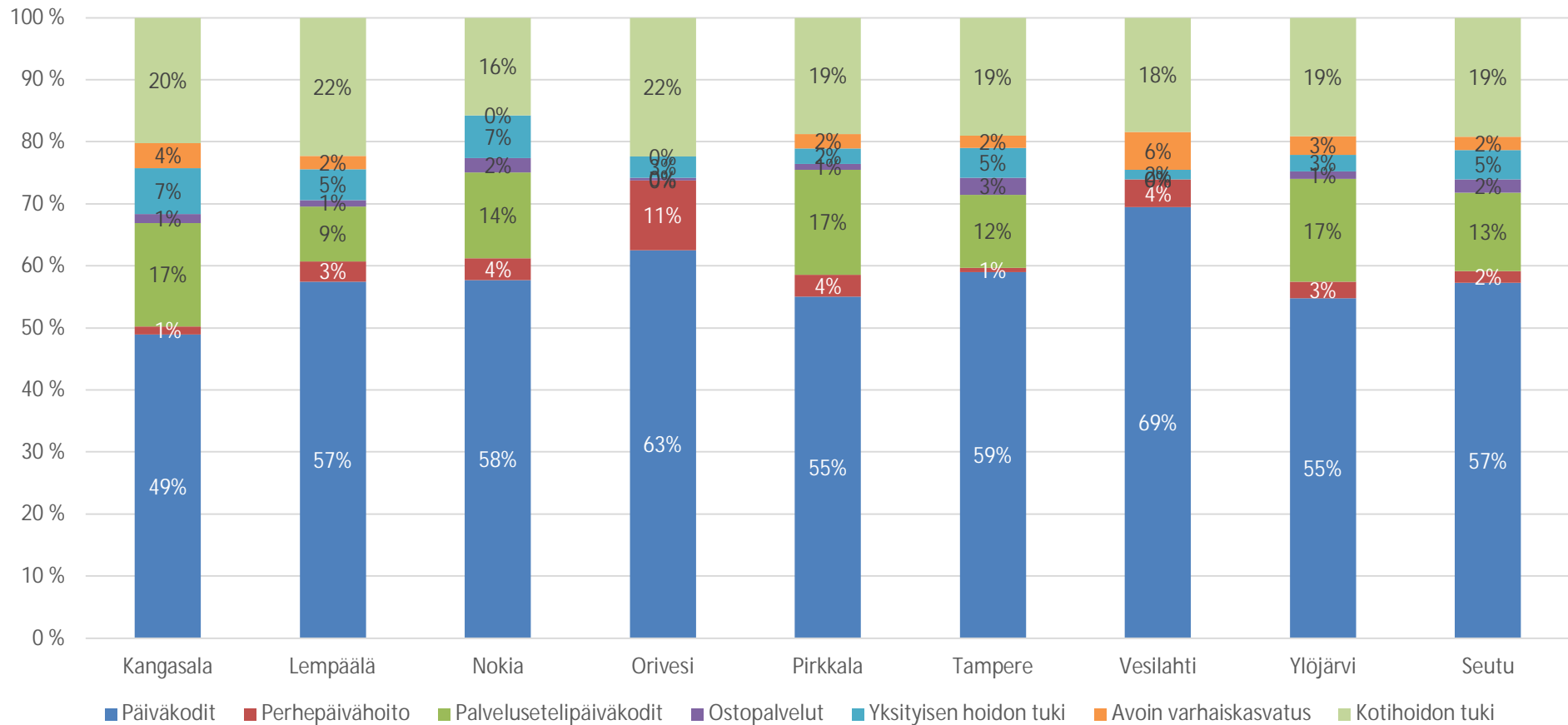
- Oheisessa kuviossa esitetään osallistumisaste varhaiskasvatustalviin. Tunnuslukuun on sisällytetty päiväkodit, perhepäivähoito, ostopalvelut ja palvelusetelit. Avointa varhaiskasvatusta tai yksityisen hoidon tukea ei ole huomioitu osuuksissa.

1-5-vuotiaiden osallistumisasteen muutos

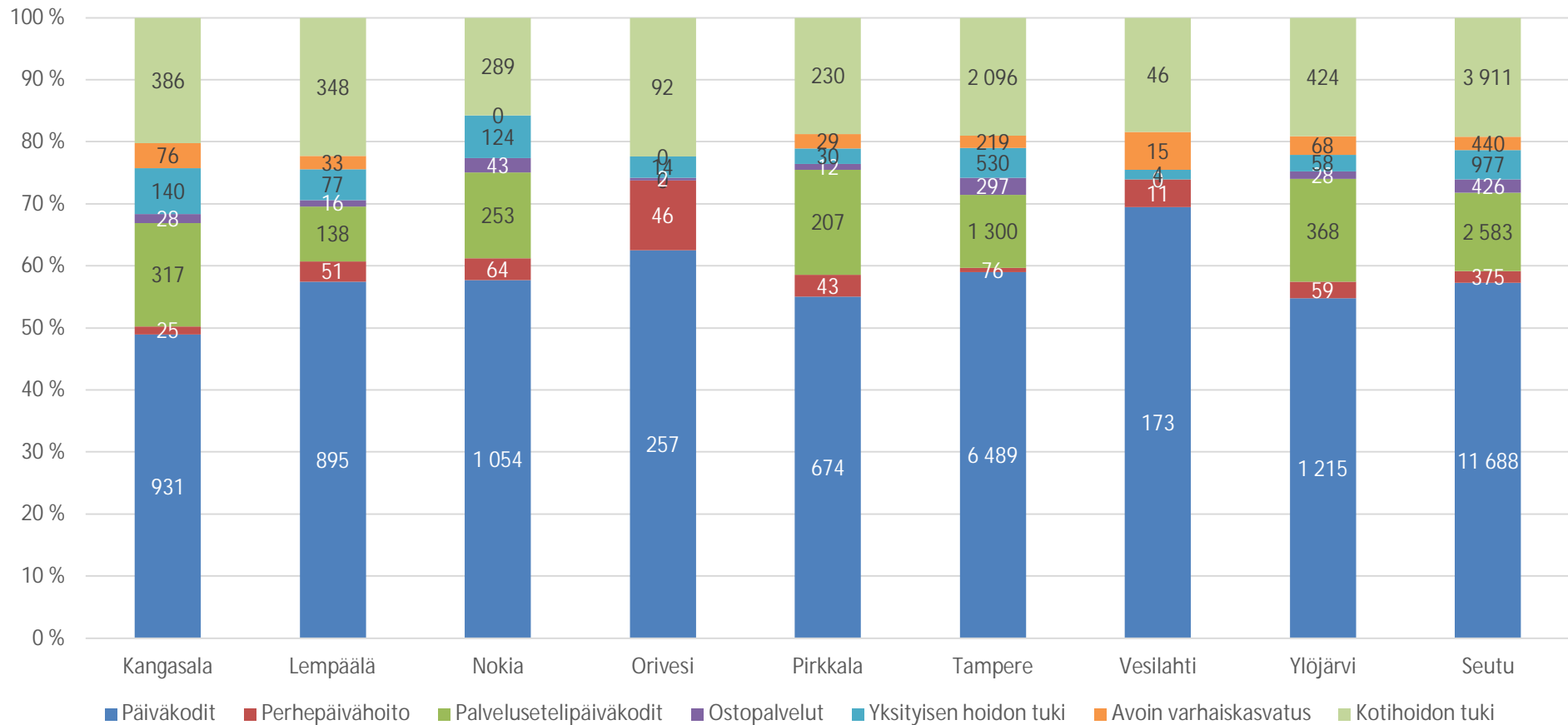
- Kuviossa esitetään 1-5-vuotiaiden osallistumisasteen kehittyminen. Myös avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki ovat mukana luvuissa.

Varhaiskasvatusmuotojen jakauma

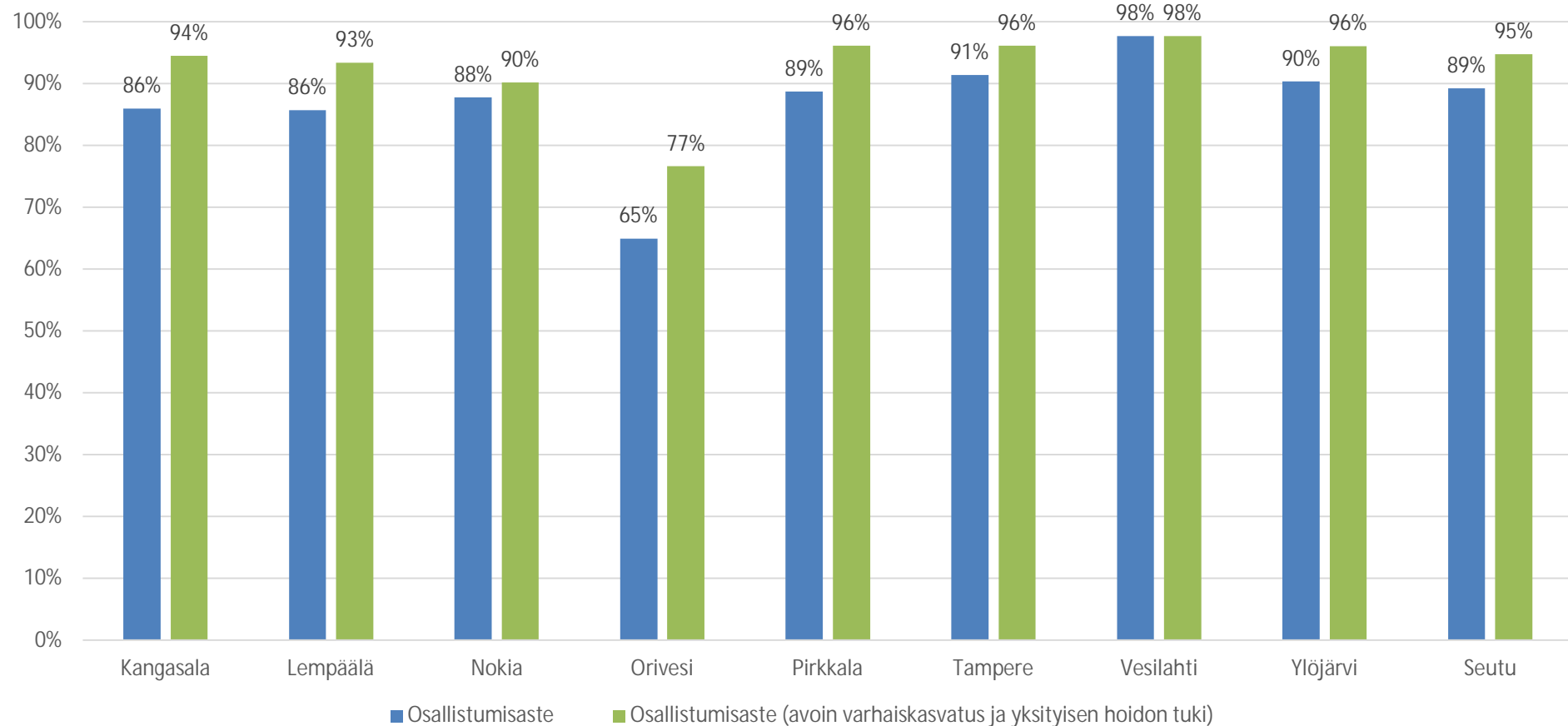
- Kuviossa esitetään prosenttiosuuksin, miten varhaiskasvatusikäiset lapset sijoittuvat eri palvelumuotojen piiriin.

Varhaiskasvatusmuotojen jakauma

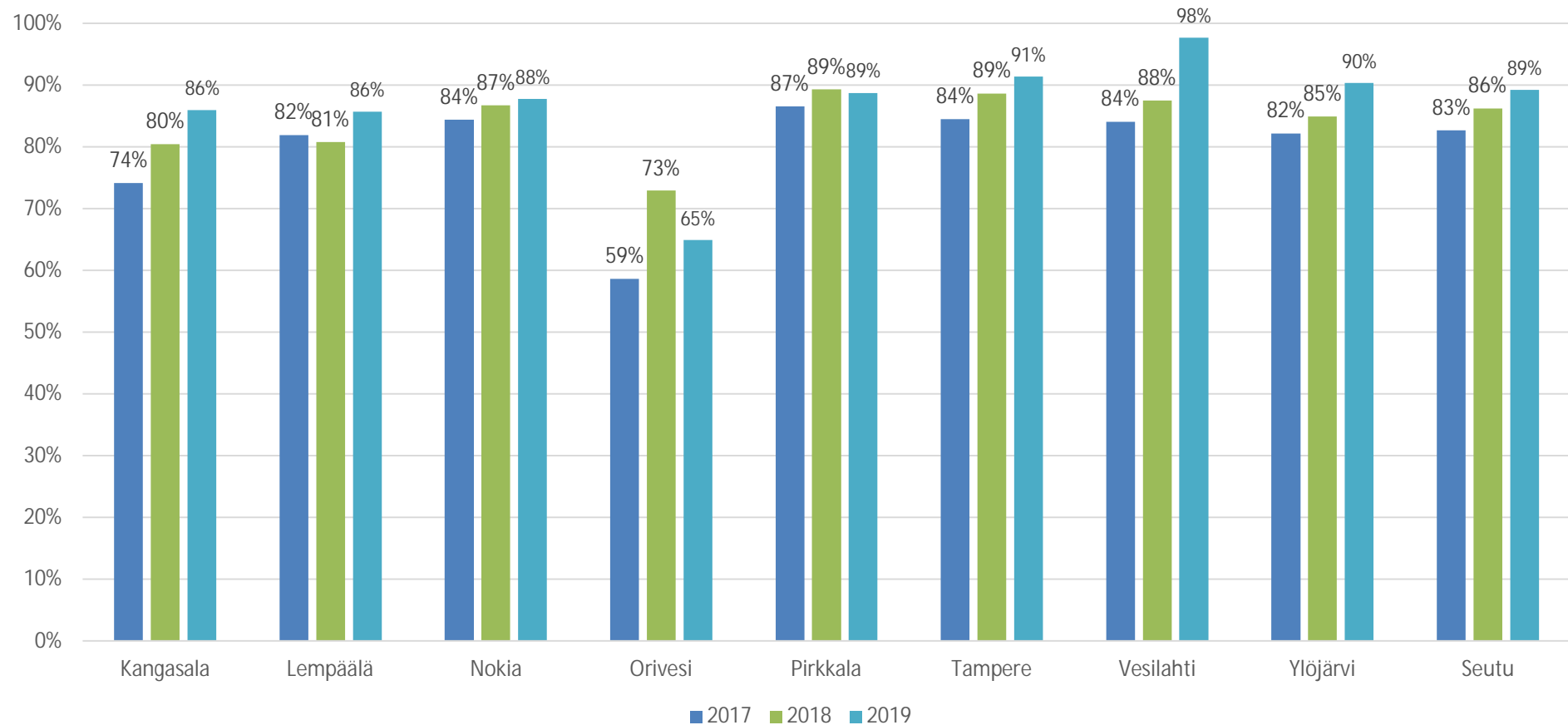
- Kuviossa esitetään lukumäärin, miten varhaiskasvatusikäiset lapset sijoittuvat eri palvelumuotojen piiriin.

5-vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatuspalveluihin

- Kuviossa esitetään 5-vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin. Ensimmäiseen pylvääseen on sisällytetty päiväkodit, ostopalvelut ja palveluseteli. Jälkimmäiseen pylvääseen on lisätty em. lisäksi perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki.
- Mikäli 5-vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus toteutuisi, on seudulla noin 460 lasta, jotka voisivat siirtyä varhaiskasvatuspalveluiden piiriin.
- Vieraalla paikkakunnalla olevat lapset vaikuttavat hieman eri kuntien osallisuusasteeseen.

5-vuotiaiden osallistumisasteen muutos

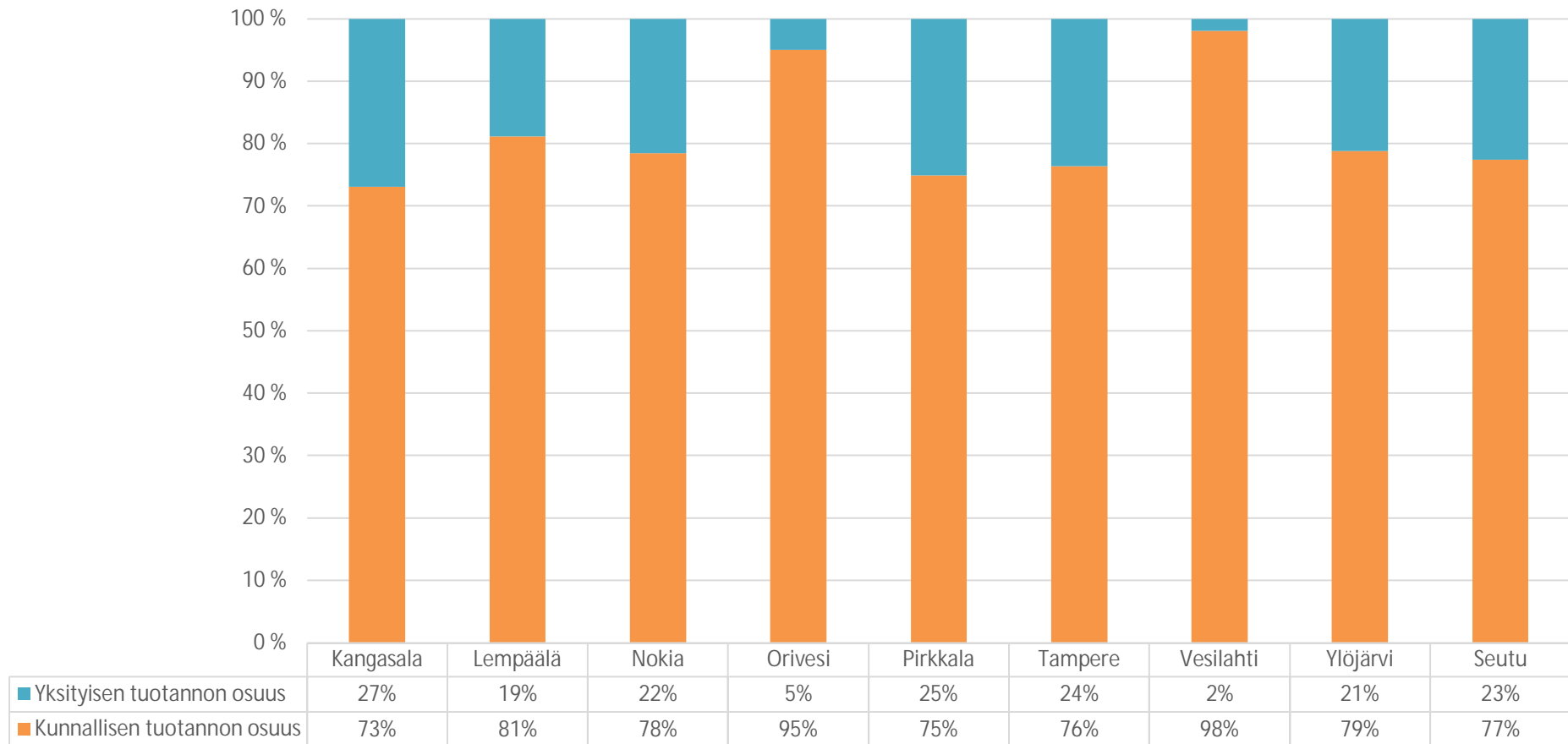
- Kuviossa esitetään 5-vuotiaiden osallistumisaste kehittyminen.
- Keskimäärin osallistumisaste on ollut viime vuosina nousussa kaikissa kunnissa.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

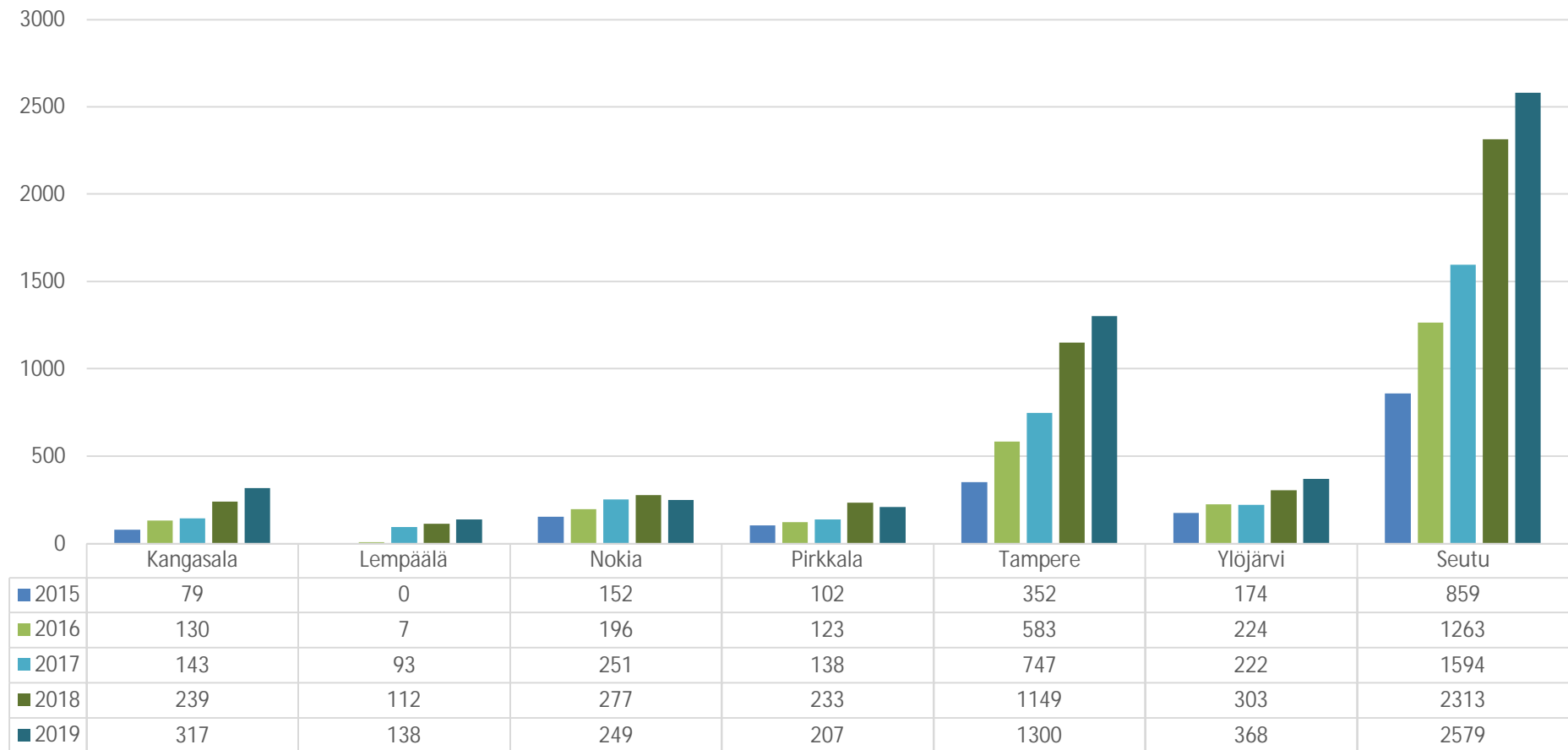
Eri palvelutuotantomuodot

Julkisen ja yksityisen tuotannon osuudet 2019

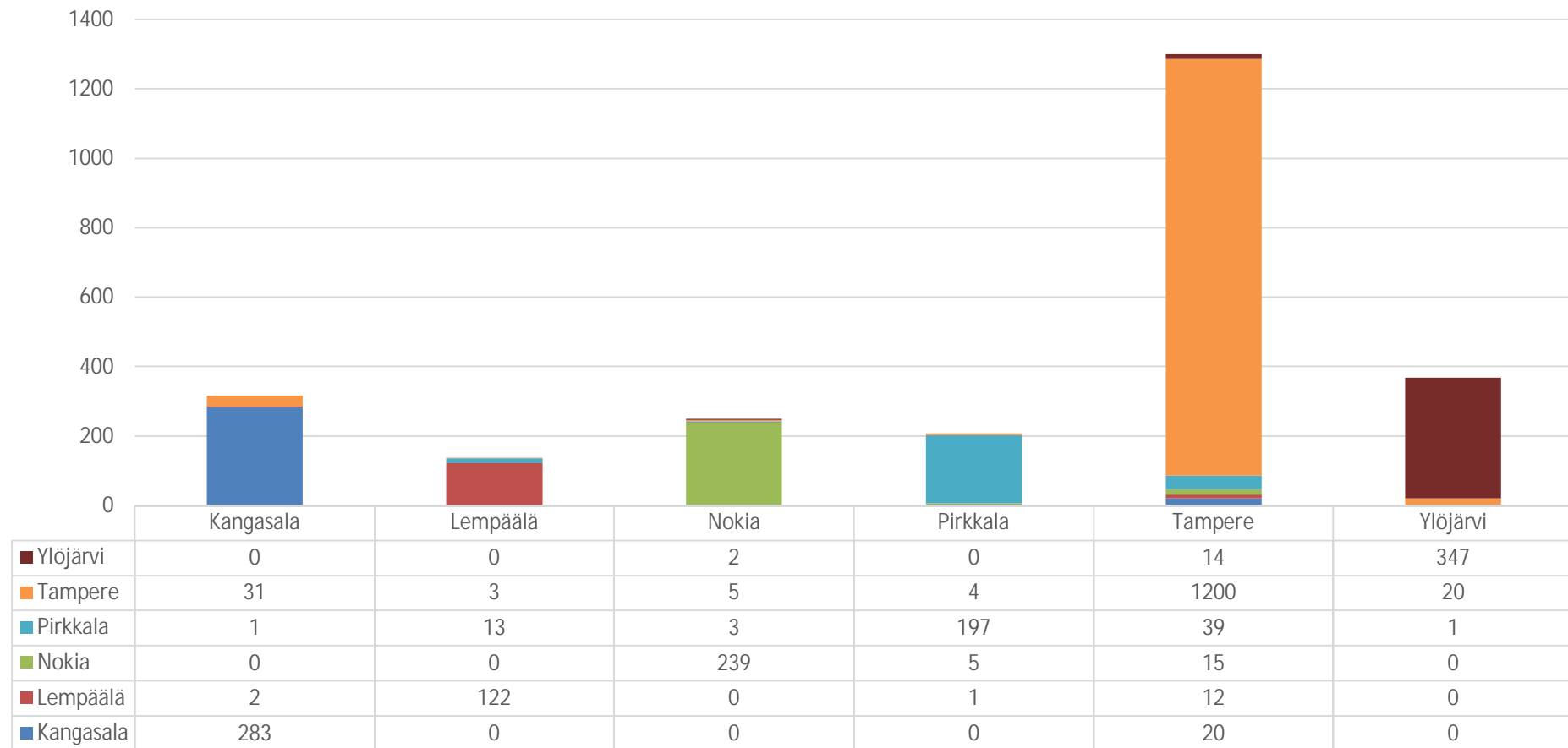
- Yksityisen palvelutuotannon osuus kasvoi 2 prosenttiyksiköllä vuodesta 2018
- Kuviossa esitetään kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen osuudet kunnittain.
- Kunnalliseen tuotantoon on laskettu mukaan kuntien päiväkodit ja perhepäivähoito.
- Yksityisessä tuotannossa on mukana palvelusetelipäiväkodit, ostopalvelut yksityisiltä ja yksityisen hoidon tuella rahoitetut palvelut.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käytön muutos

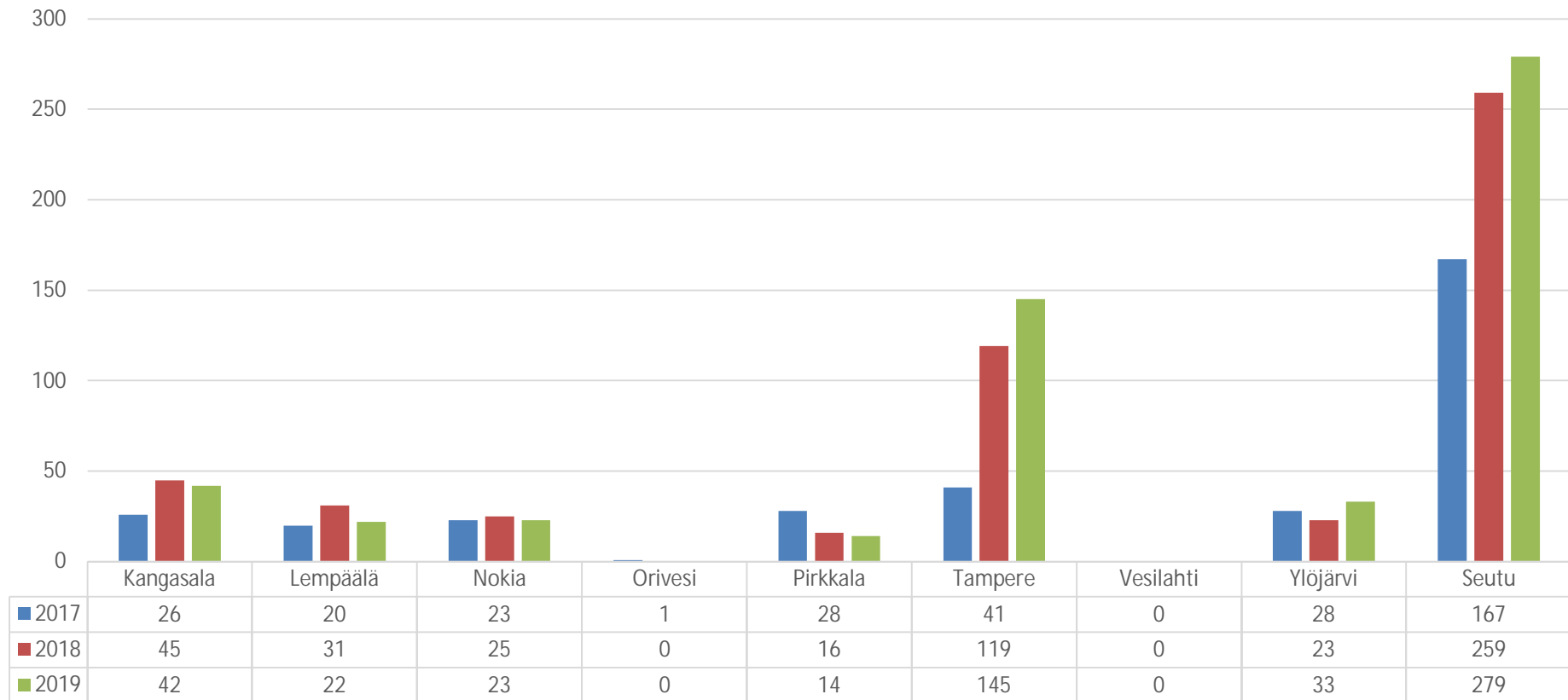
- Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö on laajentunut vahvasti tarkastelujaksolla.
- Tällä hetkellä palveluseteli on käytössä kuudessa kaupunkiseudun kunnassa.

Palvelusetelien käyttö kunnittain

- Kuviossa esitetään, miten palveluseteliasiakkaat hakevat palveluita eri kunnissa sijaitsevista palvelusetelipäiväkodeista.
- Yhtenäinen kaupunkiseudun palvelusetelin sääntökirja mahdollistaa joustavan hakeutumisen palveluiden piiriin kuntarajasta riippumatta.

Toisella paikkakunnalla varhaiskasvatuksessa olevat lapset, seutusopimus ja palvelusetelit

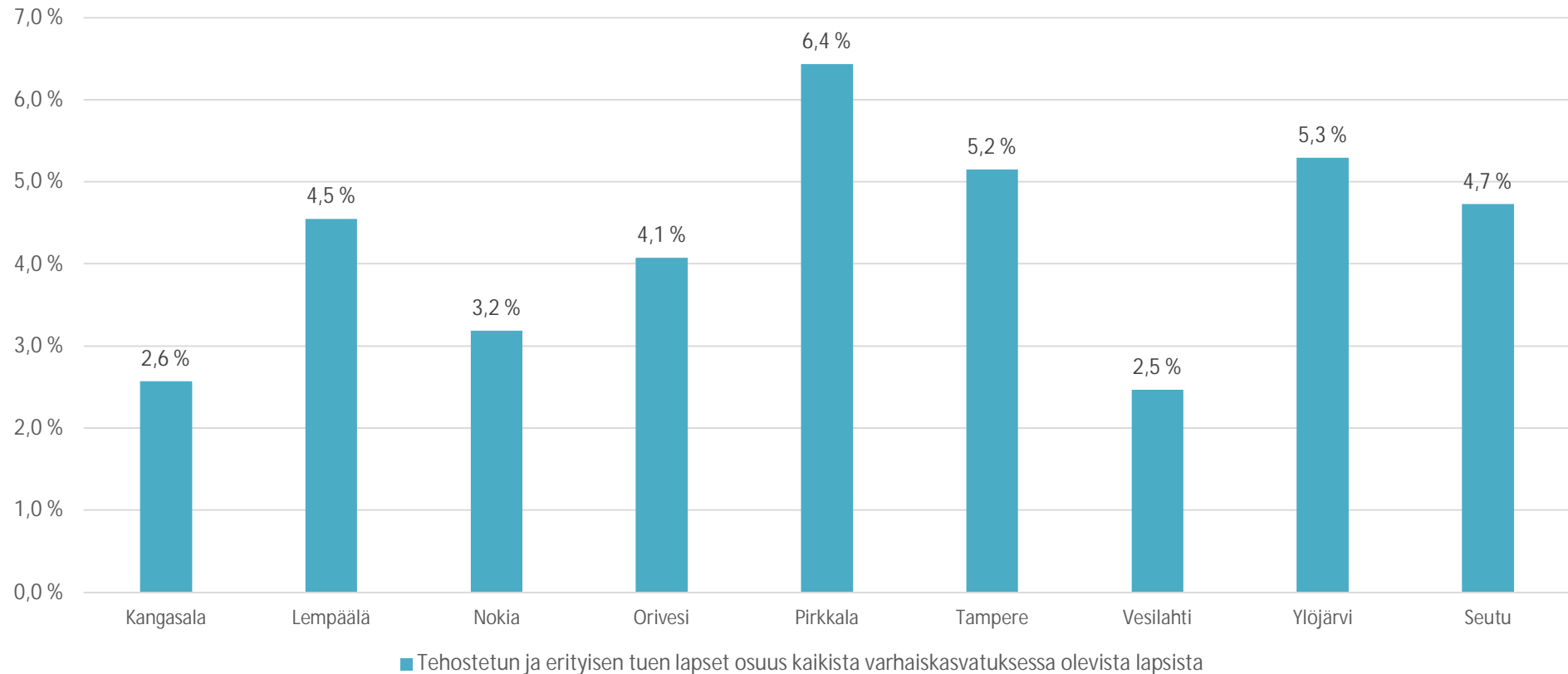
- Kuviossa esitetään varhaiskasvatuspalveluiden käyttö yli kuntarajan lapsen kotikunnan mukaan.
- Palvelusetelit muodostavat noin kaksi kolmasosaa vuoden 2019 kuntarajat ylittävästä käytöstä.
- Palveluiden käyttö yli kuntarajojen on ollut pääosin kasvusuunnassa.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

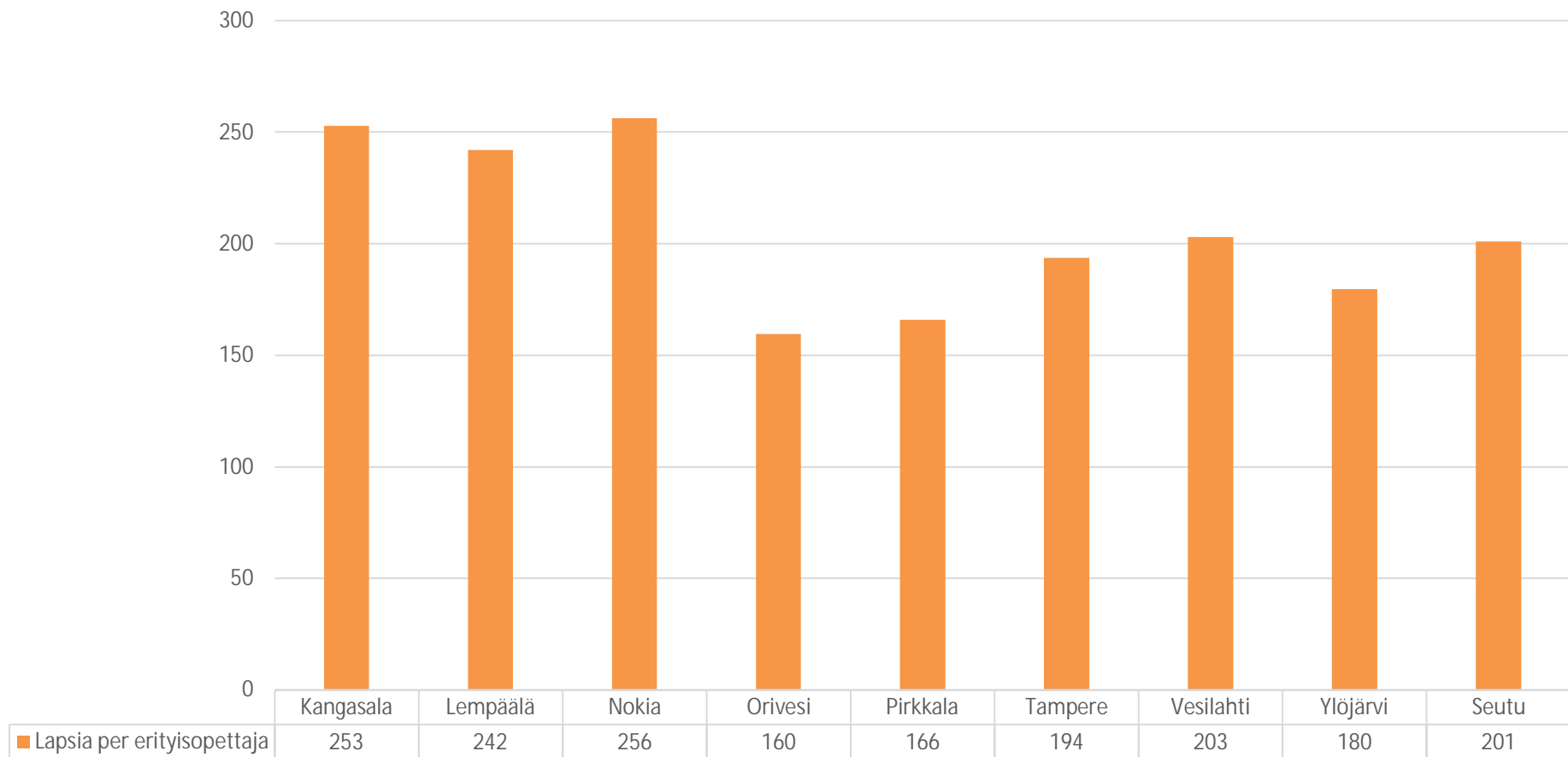
Tehostettu ja erityinen tuki sekä kasvun ja oppimisen tuki

Tehostetun ja erityisen tuen lasten ja erityistä tai kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevien lasten osuus

- Yllä kuviossa esitetään lasten osuus, jotka ovat tehostetun ja erityisen tuen tai kasvun ja oppimisen tukitoimien piirissä.
- Lukumääriin sisältyy lapset, joille on osoitettu lisäresursseja tuen järjestämiseksi.
- Tarkastelussa ovat kaikki varhaiskasvatuspalveluita saavat lapset.

Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia erityisopettajaa kohden

- Yllä olevassa kuviossa on varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrä erityisopettajaa kohden.
- Varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin on laskettu mukaan sekä kunnallisessa että yksityisessä toiminnassa olevat lapset.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Taloudellisuus

Kustannuslaskelmien taustatiedot

Kustannusvertailuosiossa esitetään kustannuksia laskennallista lasta kohden

- Laskennallisen lapsen kertoimet ja laskentatapa on selostettu vertailun alkuosan [diassa](#).
- Varhaiskasvatuksen kustannuksilla tarkoitetaan tässä vertailussa kattavasti kaikkia palveluiden järjestämiseen liittyviä kustannuksia.
- Tästä poiketen päiväkotien ja perhepäivähoidon kustannuksilla tarkoitetaan kyseisten toimintayksiköiden tai hoitomuodon suoria kustannuksia, joista puuttuu tiettyjä kustannuslajeja koko varhaiskasvatukseen nähden.
- Ratkaisulla on haluttu muodostaa päiväkotien kustannuksista vertailukelpoiset palvelusetelikustannuksiin nähden.

Varhaiskasvatuksen kustannukset

- Kaikki päiväkotien ja perhepäivähoidon toimintayksiköiden kustannukset
- Yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset
- Erityisvarhaiskasvatuksen kustannukset
- Varhaiskasvatuksen hallinnon kustannukset
- Osuus sivistyspalveluiden kustannuksista

Päiväkotien tai perhepäivähoidon kustannukset

- Kaikki päiväkotien ja perhepäivähoidon toimintayksiköiden kustannukset
- Yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset

Kustannuksen taustaa (1/2)

Yleisperiaatteet

- Kustannukset esitetään laskennallista kohden, jolloin varhaiskasvatuksen kustannukset jaetaan laskentaperusteet-dialla esitetyillä kertoimilla painotetuilla lapsimäärillä.
- Lapsimäärät lasketaan 10 kuukauden keskiarvon perusteella (kesäkuukaudet eivät ole mukana laskennassa).
- Seuraavaksi käydään läpi menolajien kustannuksiin liittyvät erityispiirteet.

Muut menot

- Muut menot sisältävät kaikki ne kustannukset, joita ei ole eritelty alla olevissa kohdissa.
- Niihin kuuluu mm. tarvike-, tavara-, tietotekniikka-, koulutus-, yms. kustannuksia.
- Ne sisältävät myös toimialan hallinnon, lautakuntatyön, varhaiskasvatuksen johdon ja hallinnon vyörytyserien kustannukset.

Tilavuokrat

- Kuntien välisiin eroihin vaikuttaa palveluverkon rakenne, kiinteistöihin tehdyt investoinnit ja korjausvelan taso, mahdolliset siirtokelpoiset tilaratkaisut sekä kunnan sisäisten vuokrien periaatteet.

Kustannuksen taustaa (2/2)

Ateriapalvelut

- Ateriapalveluiden kustannuksiin vaikuttaa kunnittain vaihtelevat aterioiden tuotteistamisperiaatteet, kiinteistökanta ja toisistaan poikkeavat järjestämismallit. Näistä syistä luvut eivät ole suoraan verrannollisia.

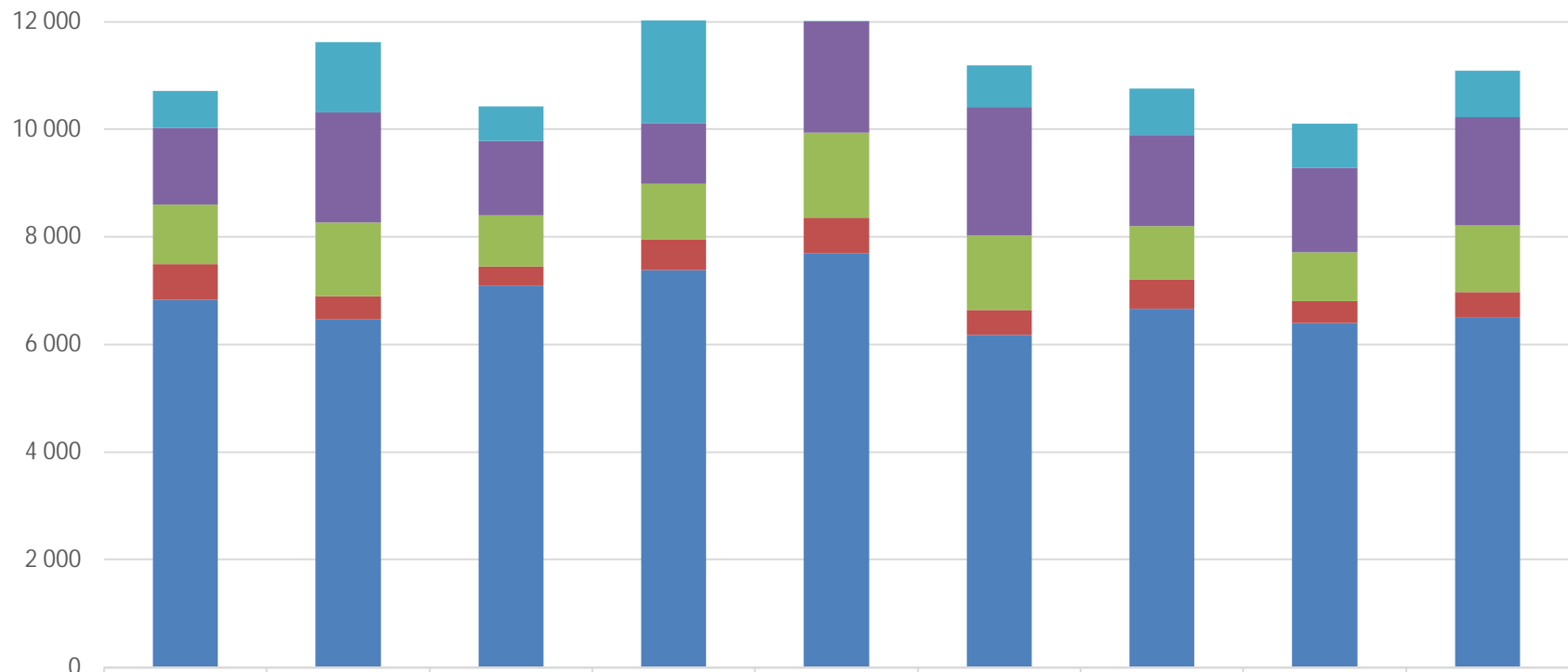
Puhtaanapitopalvelut

- Puhtaanapitopalvelut sisältävät kiinteistön siisteyteen liittyvien toimintojen kustannukset.

Henkilöstökulut

- Henkilöstökustannukset sisältävät varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden kasvatusta- ja hoitohenkilöstön henkilöstökulut.
- Henkilöstökulut ovat parhaiten vertailukelpoiset.

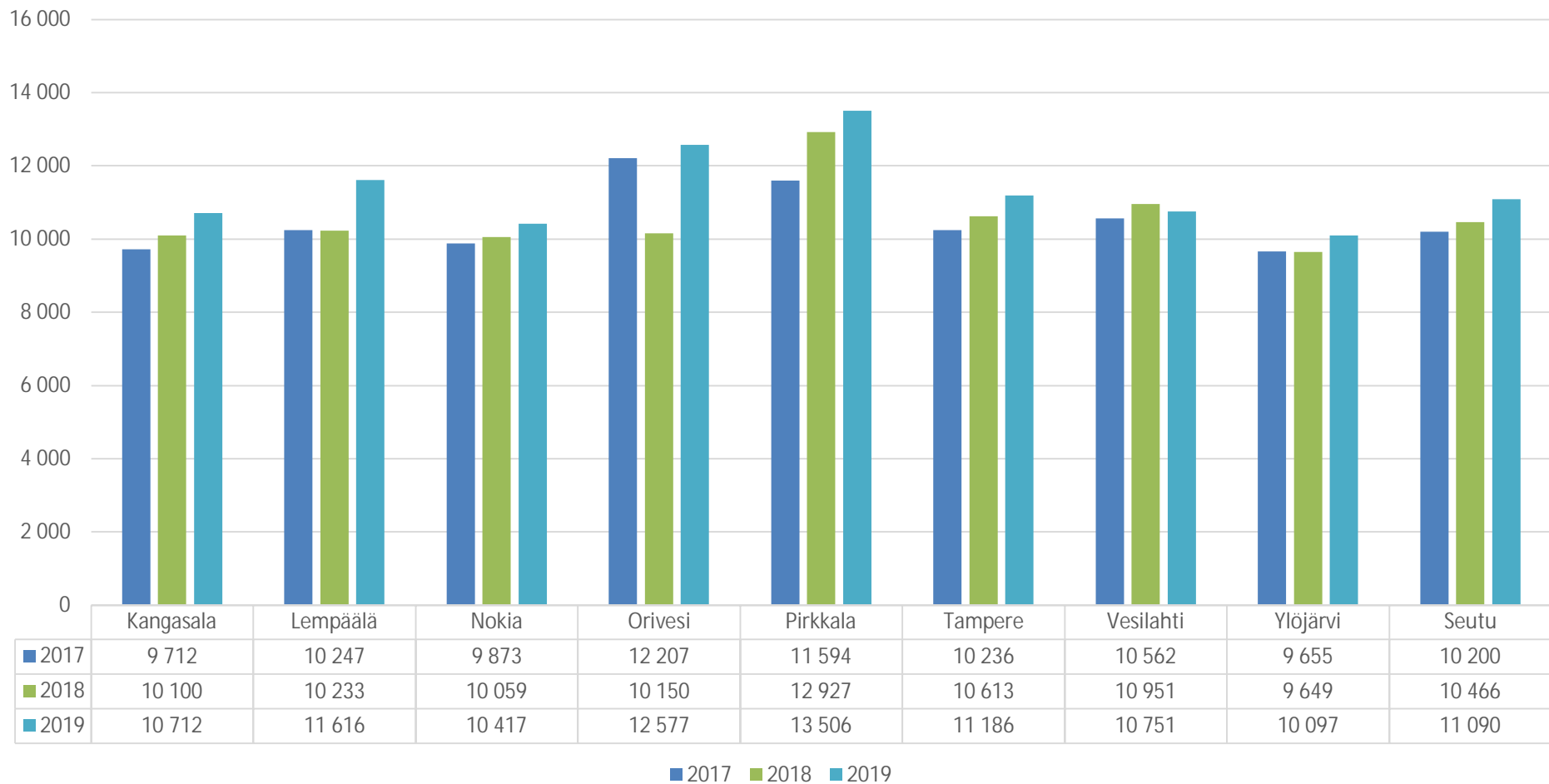
Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden 2019

	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
Muut menot	688	1 308	634	2 468	1 495	771	860	819	869
Tilavuokrat	1 430	2 038	1 386	1 121	2 075	2 396	1 690	1 569	2 006
Ateriapalvelut	1 107	1 373	953	1 039	1 583	1 379	996	908	1 245
Puhtaanapitopalvelut	658	433	347	574	663	468	538	405	477
Henkilöstökulut	6 830	6 464	7 098	7 375	7 689	6 172	6 666	6 395	6 494
Yhteensä	10 712	11 616	10 417	12 577	13 506	11 186	10 751	10 097	11 090

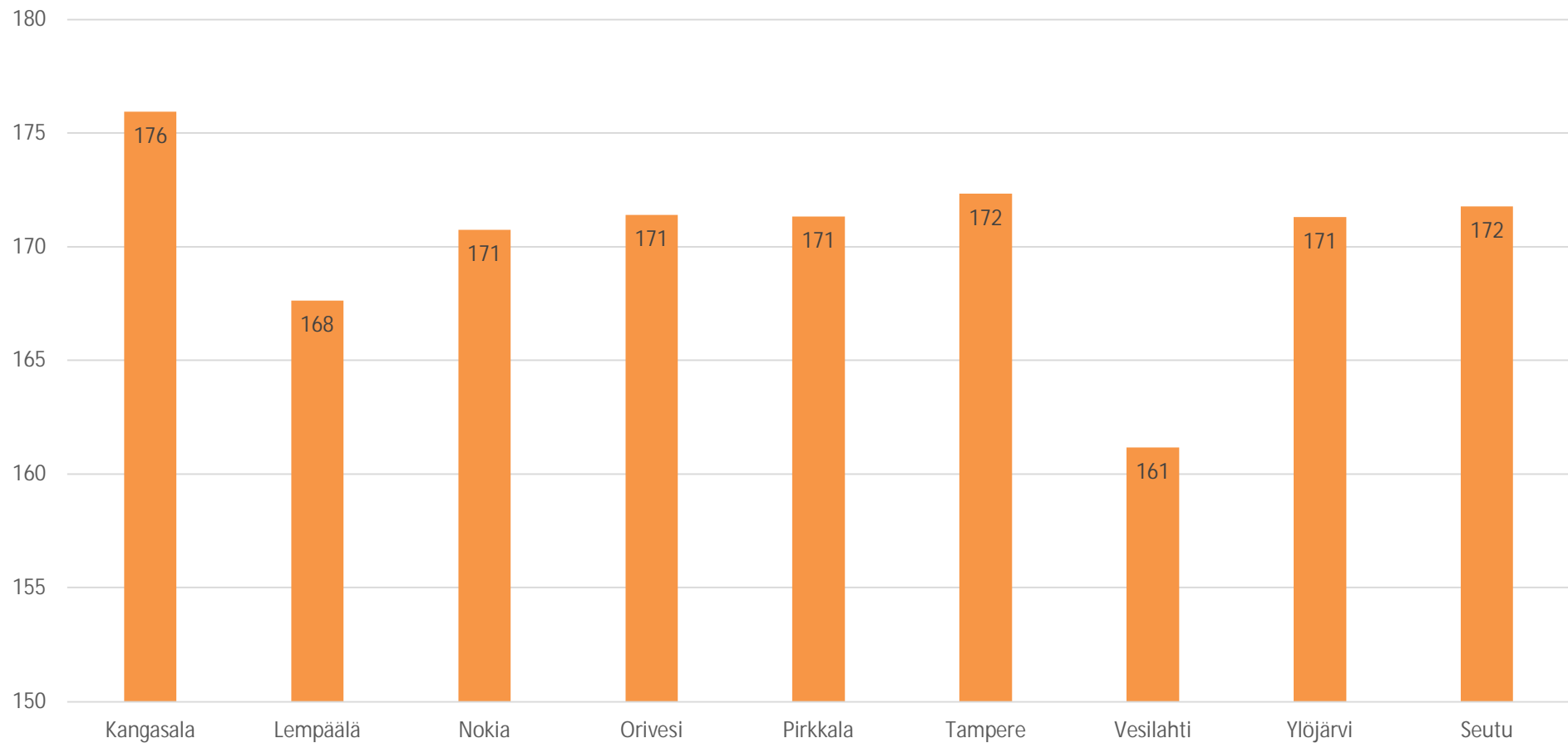
- Kuvioon on koottu varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista (yli 3-vuotiasta) lasta kohden. Tiedoissa on mukana sekä päiväkotihoito että perhepäivähoito.

Varhaiskasvatuksen kustannusten muutos

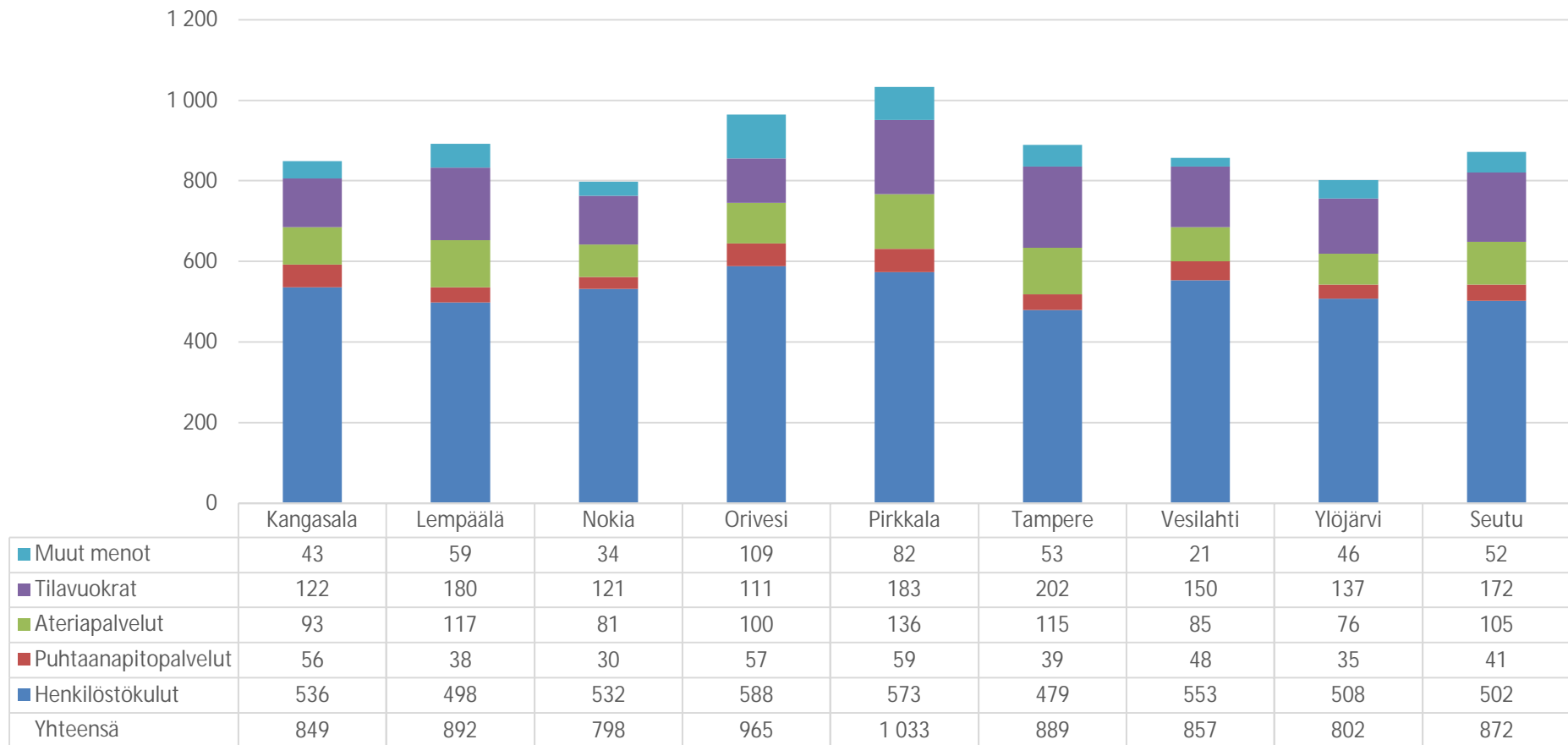
- Kuviossa esitetään laskennallista lasta kohden olevien kustannusten kehittyminen.
- Seudun keskimääräiset kustannukset ovat olleet nousussa edelliseen vuoteen nähden.
- Valtaosin muutos johtuu tilavuokrien ja henkilöstökulujen kasvusta.

Keskimääräiset hoitopäivät lasta kohden päiväkotihoidossa

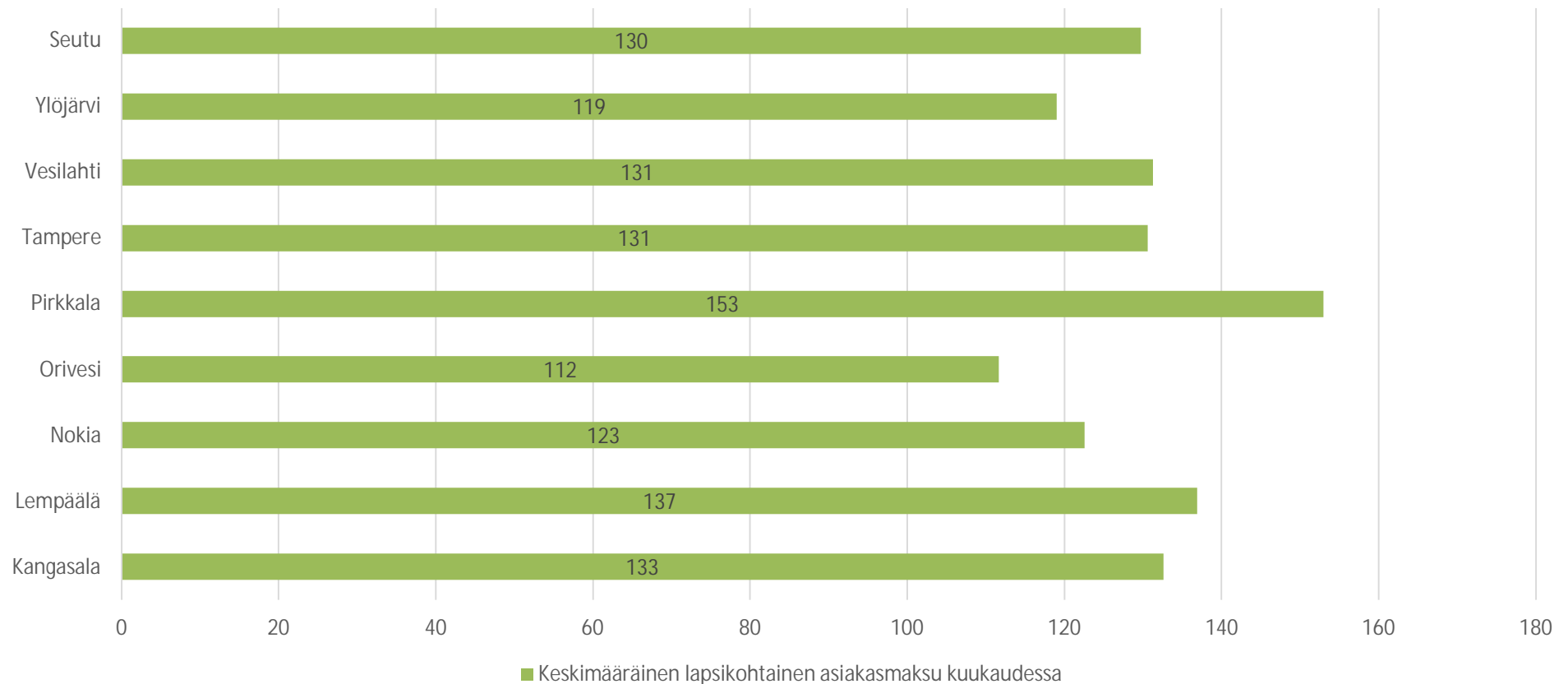
- Kuviossa havainnollistetaan monenako päivänä vuodessa päiväkodeissa olevat lapset osallistuvat keskimäärin varhaiskasvatuksessa.

Päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden kuukaudessa 2019

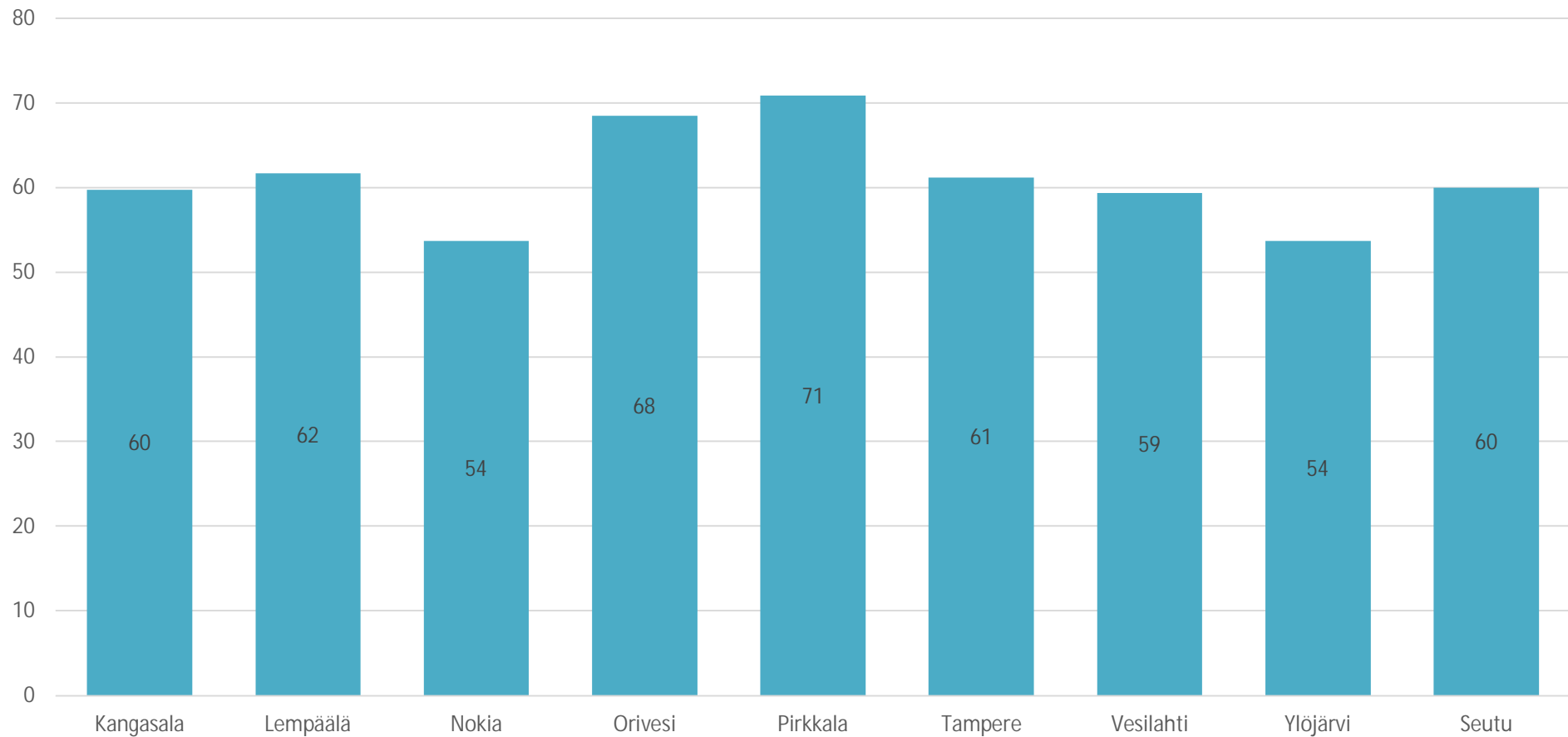
- Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista (yli 3-vuotiasta) lasta kohtaan muodostuvat toimintayksiköiden kustannuksissa. Luvuissa ei ole huomioitu varhaiskasvatuksen tai sivistyspalveluiden johdon kustannuksia.
- Muihin menoihin kuitenkin sisältyy yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset

Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksutulo

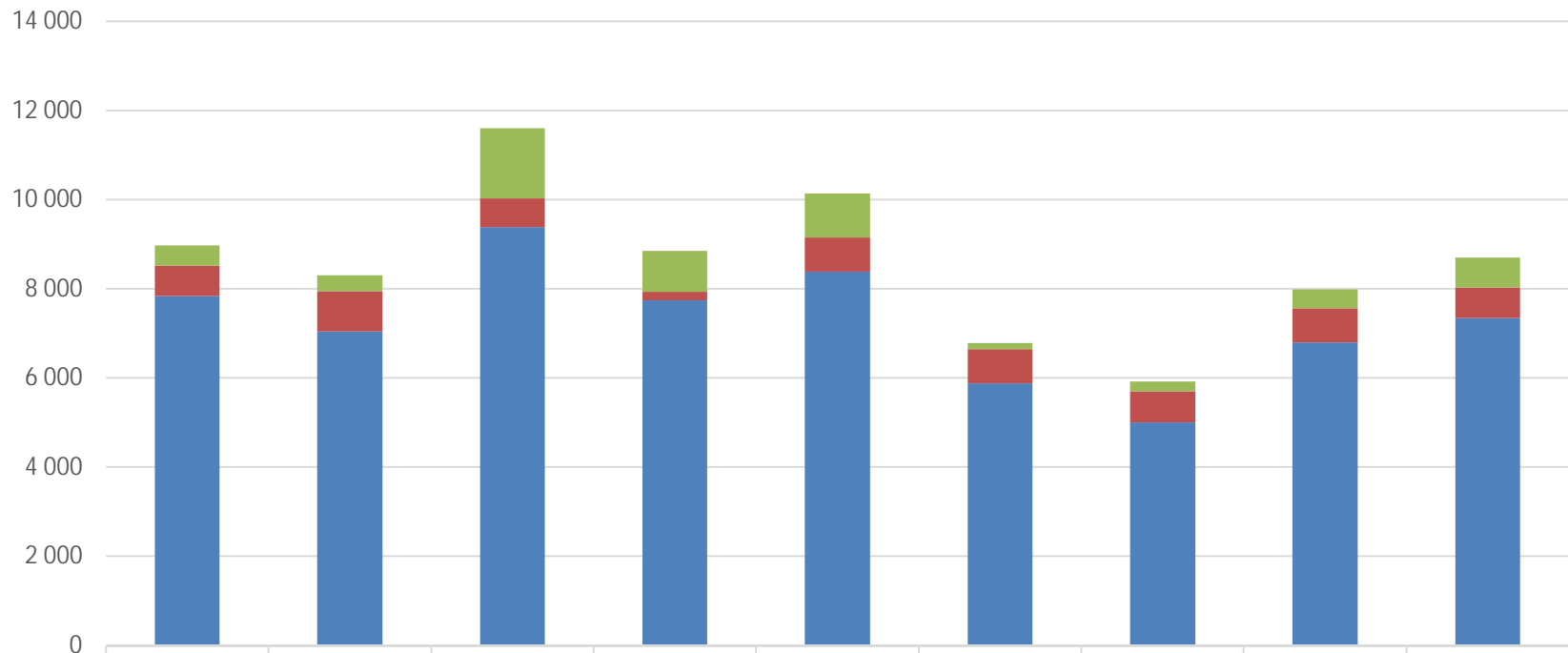
- Asiakasmaksutulo määräytyy perheen tulojen, varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärän ja palvelujen käyttömäärän mukaisesti.
- Kuntien välillä on melko suuria eroja keskimääräisessä asiakasmaksutulossa.
- Keskimäärin asiakasmaksutulot ovat nousseet noin 10 eurolla vuodesta 2018

Ikävakioidun toteutuneen hoitopäivän hinta

- Kuvioon koottu ikävakioidun hoitopäivän hinta kuvaa yhden yli 3-vuotiaan lapsen päiväkotipäivän järjestämisen kustannusta.

Perhepäivähoidon laskennalliset kustannukset lasta kohden 2019

	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
■ Muut menot	452	356	1 578	917	981	135	215	424	671
■ Kustannusten korvaukset	689	904	645	196	761	770	706	766	688
■ Henkilöstökulut	7 830	7 040	9 378	7 739	8 384	5 873	4 994	6 789	7 340
Yhteensä	8 971	8 299	11 601	8 852	10 127	6 778	5 916	7 979	8 699

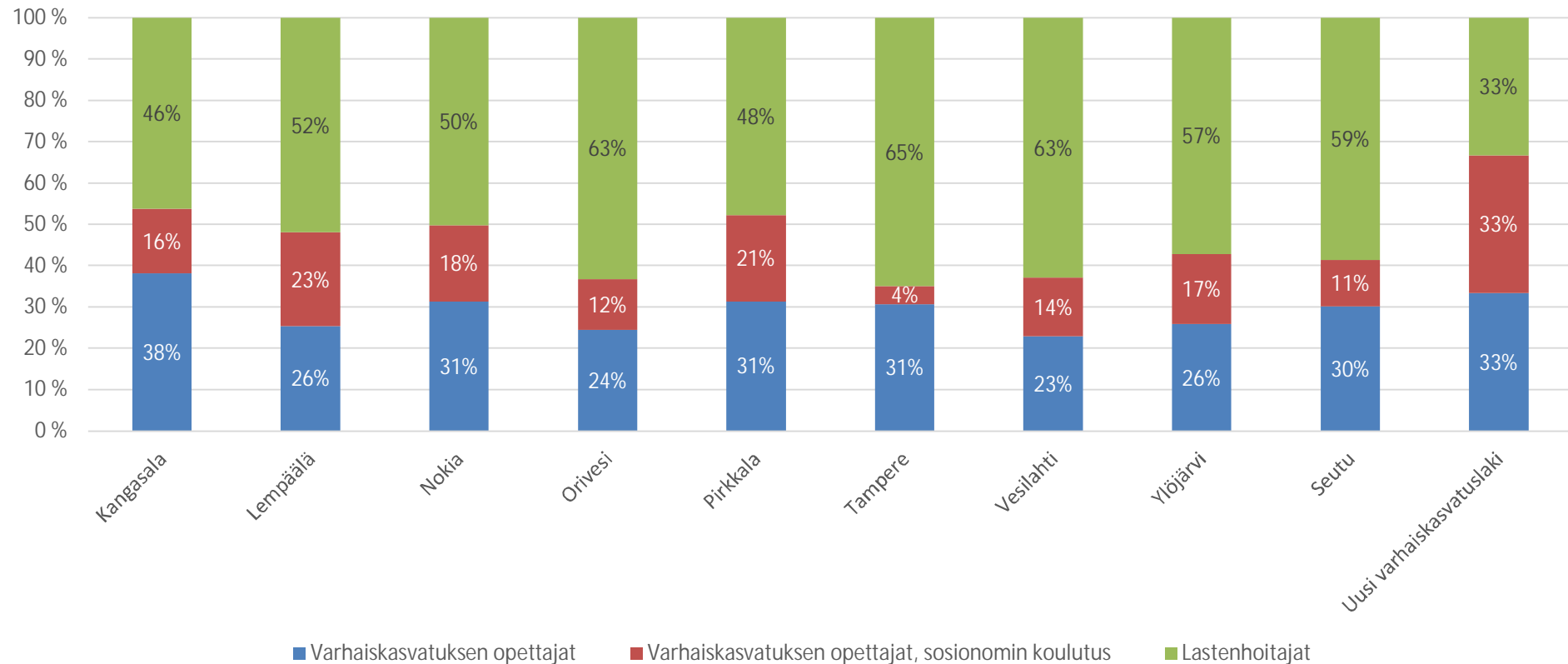
- Perhepäivähoidon kustannukset on laskettu samoilla ikäkertoimilla kuin päiväkotihoidossa.
- Hoitomuodon kustannuksissa on eroja kuntien välillä. Osa eroista voi selittyä toisistaan poikkeavilla käyttöasteilla tai toiminta- ja palkkausmalleilla.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

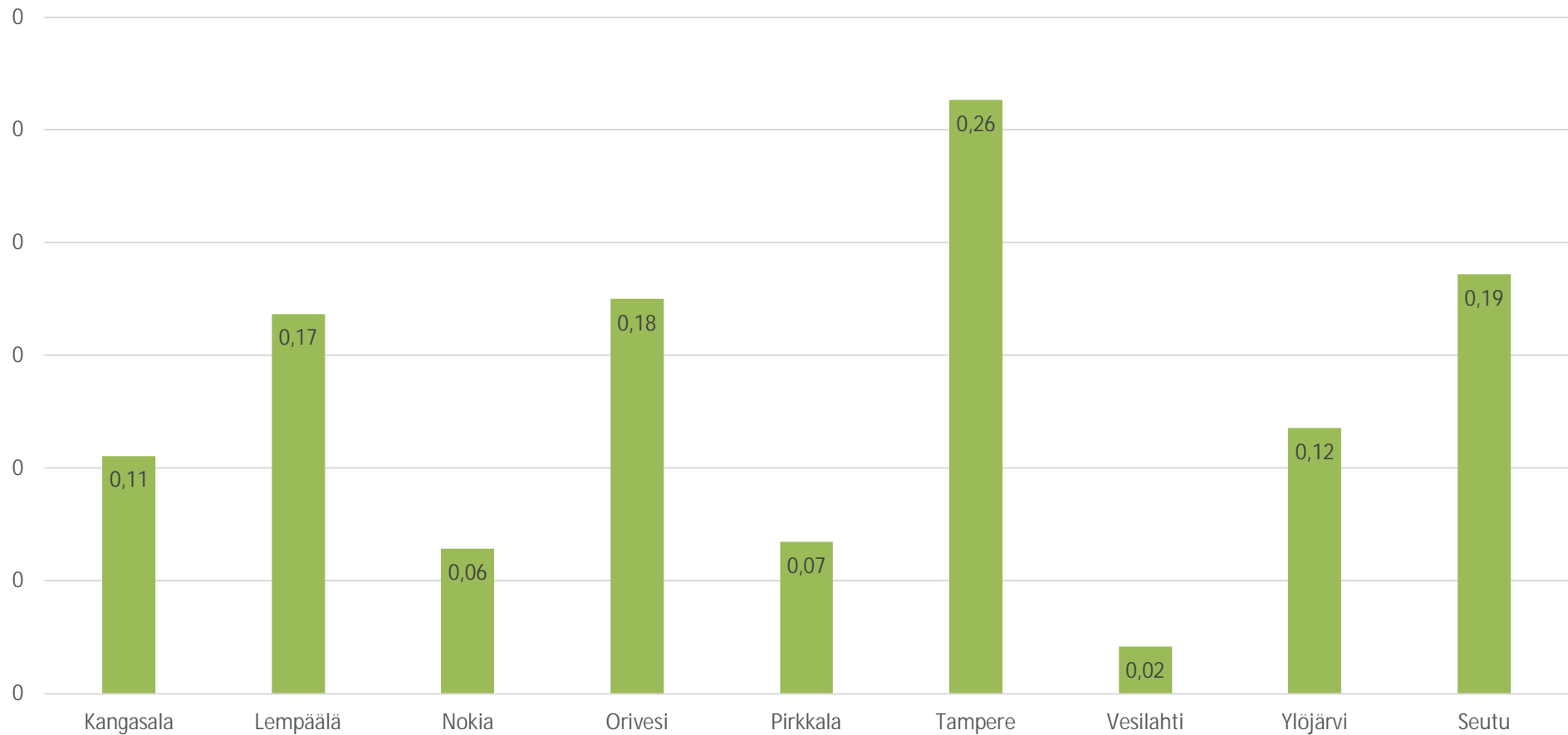
Henkilöstö

Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön jakauma ammattinimikkeittäin

- Uuden varhaiskasvatuslain mukaan vuoden 2030 alusta lukien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.
- Nykyisellä henkilöstörakenteella seudulla tarvitaan vähintään noin 80 varhaiskasvatuksen opettajaa ja vähintään noin 510 varhaiskasvatuksen sosionomia tai opettajaa lisää. Tällöin lastenhoitajien tarve vähenisi noin 590 työntekijällä.

TVT-laitteiden määrä lasta kohde

- Taulukossa esitetään tv-t-laitteiden määrä lasta kohden
- Määrissä on paljon kuntakohtaista vaihtelua

Yhteenveto

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on jatkunut laskua ja on nähtävissä, että määrä vähenee tulevinakin vuosina.
- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin on ollut nousussa viime vuosina.
- Kasvanut osallistumisaste on monessa kunnassa kompensoinut pienentyneitä ikäluokkia, jolloin palvelukysyntä on pysynyt ennallaan tai jopa kasvanut.
- Varhaiskasvatuksen kustannustaso on kasvanut edellisestä vuodesta. Muutos on valtaosin aiheutunut henkilöstö- ja tilakustannuksista.
- Varhaiskasvatuksen palvelusetelien käyttö on edelleen lisääntynyt kaupunkiseudulla.